Euroopa Parlament
2024-2029

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

2024/0305(NLE)

23.10.2025

***

SOOVITUSE PROJEKT

mis käsitleb nõukogu otsuse eelnõu Euroopa Liidu ning Bosnia ja Hertsegoviina vahelise Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti operatiivtegevust Bosnias ja Hertsegoviinas käsitleva kokkuleppe sõlmimise kohta (16666/2024 – C10-0117/2025 – 2024/0305(NLE))

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

Raportöör: Jaroslav Bžoch

Kasutatud tähised

*	nõuandemenetlus
***	nõusolekumenetlus
***I	seadusandlik tavamenetlus (esimene lugemine)
***II	seadusandlik tavamenetlus (teine lugemine)
***III	seadusandlik tavamenetlus (kolmas lugemine)

(Märgitud menetlus põhineb õigusakti eelnõus esitatud õiguslikul alusel.)

SISUKORD

lk

EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT 5

SELETUSKIRI 6

EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT

mis käsitleb nõukogu otsuse eelnõu Euroopa Liidu ning Bosnia ja Hertsegoviina vahelise Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti operatiivtegevust Bosnias ja Hertsegoviinas käsitleva kokkuleppe sõlmimise kohta
(16666/2024 – C10-0117/2025 – 2024/0305(NLE))

(Nõusolek)

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse nõukogu otsuse eelnõu (16666/2024),

– võttes arvesse Euroopa Liidu ning Bosnia ja Hertsegoviina vahelist Euroopa Piiri- ja Rannikuvalveameti operatiivtegevust Bosnias ja Hertsegoviinas käsitleva kokkuleppe eelnõu (16665/2024),

– võttes arvesse nõusoleku taotlust, mille nõukogu esitas vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 77 lõike 2 punktidele b ja d, artikli 79 lõike 2 punktile c ning artikli 218 lõike 6 teise lõigu punktile a (C10-0117/2025),

– võttes arvesse kodukorra artikli 107 lõikeid 1 ja 4 ning artikli 117 lõiget 7,

– võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni soovitust (A10-0000/2025),

1. annab nõusoleku lepingu sõlmimiseks;

2. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Bosnia ja Hertsegoviina valitsusele ja parlamendile.

SELETUSKIRI

a. Taust

Esildatud nõukogu otsusega on kavas heaks kiita Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti operatiivtegevust Bosnias ja Hertsegoviinas käsitlev Euroopa Liidu ning Bosnia ja Hertsegoviina vaheline staatust käsitlev kokkulepe, nagu on ette nähtud Euroopa piiri- ja rannikuvalvet käsitlevas määruses (EL) 2019/1896.

Üks Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti (edaspidi „amet“) ülesandeid on teha kolmandate riikidega Euroopa piiri- ja rannikuvalve määrusega hõlmatud valdkondades koostööd, „mis võib seisneda operatiivtegevuse käigus piirihaldusrühmade suunamises kolmandatesse riikidesse“. Amet võib teha oma ülesannete täitmiseks koostööd kolmandate riikide asutustega, mis on pädevad käesoleva määrusega reguleeritud küsimustes, ning võib kolmanda riigi nõusolekul võtta selle kolmanda riigi territooriumil Euroopa integreeritud piirihaldusega seotud meetmeid.

Staatust käsitlev kokkulepe peaks hõlmama kõiki aspekte, mis on vajalikud ameti tegevuse korraldamiseks kolmandates riikides. Määruse (EL) 2019/1896 artikli 73 lõike 3 kohaselt sõlmib liit olukorras, mis nõuab Euroopa piiri- ja rannikuvalve alalise korpuse piirihaldusrühmade suunamist kolmandasse riiki, kus rühmade liikmed teostavad täitevvolitusi, asjaomase kolmanda riigiga staatust käsitleva kokkuleppe.

Kooskõlas Euroopa piiri- ja rannikuvalve määrusega ning selle artikli 76 lõikega 1 esitas komisjon oma teatises COM(2021) 829 kolmandate riikide territooriumil toimuva tegevuse jaoks staatust käsitleva näidiskokkuleppe, nagu on osutatud määruses (EL) 2019/1896. Bosnia ja Hertsegoviinaga sõlmitav staatust käsitlev kokkulepe põhineb komisjoni koostatud näidisel.

Komisjon andis 14. oktoobril 2025 raportööridele ülevaate edusammudest, mida on tehtud staatust käsitleva kokkuleppe läbirääkimistel Euroopa Liidu ning Bosnia ja Hertsegoviina vahel. Kohtumisel osalesid samuti Bosnia ja Hertsegoviina ametiasutused. 6. novembriks 2025 on kavandatud kohtumine ka Frontexi põhiõiguste ametniku ja Euroopa Andmekaitseinspektoriga. Kokkulepe allkirjastati 11. juunil 2025 Bosnias ja Hertsegoviinas Sarajevos.

b. Raportööri seisukoht

2015. aasta rände- ja pagulaskriisi haripunktis saabus Lääne-Balkani kaudu Euroopa Liitu sadu tuhandeid varjupaigataotlejaid ja rändajaid. Rändesurve Lääne-Balkani rändeteedele on lähiaastatel märkimisväärne, tekitades surve ELi välispiiridel. Seega on vaja teha täiendavaid jõupingutusi rändevoogude seaduslikuks kontrollimiseks kooskõlas rahvusvaheliste ja Euroopa õigusaktidega.

Raportöör on seisukohal, et kolmandate riikidega tehtava koostöö raames ametlike, õiguslikult siduvate kokkulepete sõlmimine on otsustava tähtsusega, et tagada sellise koostöö läbipaistvus ning avalik kontroll ja demokraatlik järelevalve selle üle.

Struktureeritud ja püsiv koostöö kolmandate riikidega, eriti Lääne-Balkani riikidega, on Euroopa stabiilsuse ja julgeolekuruumi lahutamatu osa. Seetõttu on rände- ja piirihalduskoostöö

tugevdamine Bosnia ja Hertsegoviinaga strateegiliselt oluline, et leevendada survet Bosnia ja Hertsegoviina naabruses asuvale Horvaatia piirile ning seeläbi ennetada ebaseaduslikku piiriületust ELi välispiiridel ja võidelda piiriülese kuritegevuse vastu. Tihe koostöö Lääne-Balkani partneritega on seepärast väga oluline mitte ainult ELi suunduvate rändevoogude haldamiseks, ebaseaduslike saabujate arvu vähendamiseks ja tagasisaatmisoperatsioonide tõhususe parandamiseks, vaid ka rändajate smugeldamise vastu võitlemiseks ja organiseeritud kuritegevusega seotud riskide maandamiseks.

Nii Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet kui ka Bosnia ja Hertsegoviina föderaalne siseministeerium peavad järgima määruse (EL) 2019/1896 sätteid ja tagama selle täieliku järgimise, sealhulgas põhiõiguste osas. Euroopa Parlamendi nõusolekumenetluse käigus tunnistati rahuldavaks Euroopa Komisjoni, Bosnia ja Hertsegoviina asjaomaste ametiasutuste, põhiõiguste ametniku ja Euroopa andmekaitseinspektori selgitused staatust käsitleva kokkuleppe tähtsuse kohta. Staatust käsitlev kokkulepe ning Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti ametnike kohalolek Bosnia ja Hertsegoviina territooriumil aitavad võidelda ELi suunduva ebaseadusliku rände vastu ja parandada üldist julgeolekuolukorda, kaitstes samal ajal täielikult põhiõigusi piirikontrolliprotsessides. Võttes arvesse, et ELi jõudmiseks läbib Bosniat ja Hertsegoviinat märkimisväärne arv inimesi, tugevdab kõnealune kokkulepe meie toetust Lääne-Balkani partneritele rändevoogude tõhusamal haldamisel ja täielikus kooskõlas meie Euroopa standarditega.

Kokkuvõttes leiab raportöör, et kavandatud staatust käsitlev kokkulepe on kooskõlas komisjoni teatises esitatud näidiskokkuleppe sisu ja sätetega, mis peaksid sisalduma lõplikus kokkuleppes.

Kuna see kokkulepe on jõudnud rakendamisjärku, palub Euroopa Parlament Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametil Euroopa Parlamenti kiiresti teavitada staatust käsitleva kokkuleppe rakendamise käigus võetud meetmetest ja tuletab ametile meelde määruse (EL) 2019/1896 artikli 73 lõike 8 kohast kohustust lisada oma aastaaruannetesse hinnang kolmandate riikidega tehtava koostöö kohta.

Staatust käsitlevad kokkulepped Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti operatiivtegevuse kohta, mis on juba sõlmitud Moldova, Põhja-Makedoonia, Montenegro, Albaania ja Serbiaga, on tõestanud, et tihe koostöö Lääne-Balkani riikidega annab positiivseid tulemusi.

Ülaltoodut arvesse võttes soovitab raportöör Euroopa Parlamendil nõukogu otsuse eelnõu teksti heaks kiita.